

Ερώτηση στη Βουλή κατέθεσε ο ΣΥΡΙΖΑ για την απεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα

Ερώτηση κατέθεσαν τριάντα έξι (36) βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ-Προοδευτική Συμμαχία, με πρωτοβουλία του Τομεάρχη Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Σ. Φάμελλου, σχετικά με το εάν υπάρχει πρόθεση και σχεδιασμός εκ μέρους της κυβέρνησης να αξιοποιήσει το χρηματοδοτικό εργαλείο που είχε δημιουργηθεί για την Ελλάδα, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών Αερίων του θερμοκηπίου (EU-ETS), για την υλοποίηση έργων σε σχέση με την απεξάρτηση των νησιών της χώρας από τα ορυκτά καύσιμα.

Το συγκεκριμένο χρηματοδοτικό εργαλείο ήταν αποτέλεσμα των εντατικών διαπραγματεύσεων της Ελληνικής πλευράς, την περίοδο 2015-2018, και δόθηκε ως αντιστάθμισμα, καθώς, με βάση τις αποφάσεις της Συνόδου Κορυφής του Οκτωβρίου του 2014, η χώρα μας είχε αποκλειστεί από τη μεταβατική δωρεάν κατανομή για τον εκσυγχρονισμό του ενεργειακού τομέα (διάθεση δωρεάν δικαιωμάτων στην ηλεκτροπαραγωγή) και από το Ταμείο Εκσυγχρονισμού για την περίοδο 2021-2030.

Το κριτήριο για την πρόσβαση στα δωρεάν δικαιώματα ήταν το κατά κεφαλήν ΑΕΠ του 2013 να είναι κάτω από 60% του ευρωπαϊκού μέσου όρου και η Ελλάδα, το 2014, δεν διεκδίκησε την αλλαγή του κριτηρίου, όταν το 2013 το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας ήταν ίσο προς το 62% του μέσου όρου και υπήρχε ήδη πρόβλεψη διεύρυνσης της απόκλισης από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Σήμερα, και με βάση τις προβλέψεις της Οδηγίας ως έχουν, η Ελλάδα μπορεί να διεκδικήσει 25 εκατ. δικαιώματα εκπομπών (περί τα 625 εκατ. ευρώ) για τη συγχρηματοδότηση έως και 60 % της απεξάρτησης του εφοδιασμού ηλεκτρικής ενέργειας των νησιών από ορυκτά καύσιμα. Τα δικαιώματα αυτά θα πρέπει να

διεκδικηθούν από τη χώρα έως το τέλος του 2020, διαφορετικά το πιθανότερο είναι ότι θα ακυρωθούν.

Στο πλαίσιο αυτό, και για τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση όλων των χρηματοδοτικών εργαλείων που μπορεί να διαθέτει η χώρα, οι βουλευτές ζητούν περαιτέρω πληροφόρηση για τις ενέργειες της κυβέρνησης, όσον αφορά στην ενεργοποίηση του χρηματοδοτικού εργαλείου, αλλά και για το σχεδιασμό της όσον αφορά στη διεκδίκηση περαιτέρω χρηματοδοτικών εργαλείων στο πλαίσιο της εκ νέου αναθεώρησης της Οδηγίας για το EU-ETS και ενόψει των νέων κλιματικών στόχων για το 2030.

Ακολουθεί το πλήρες κείμενο της ερώτησης:

Αθήνα, 26 Οκτωβρίου 2020

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον κ. Υπουργό Περιβάλλοντος & Ενέργειας

Θέμα: Χρηματοδότηση της απανθρακοποίησης του ηλεκτρικού συστήματος της νησιωτικής χώρας μέσω του Ευρωπαϊκού Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών (EU-ETS)

Στην αναθεώρηση της Οδηγίας 2003/87/ΕΚ για το Ευρωπαϊκό Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών (Οδηγία 2018/410/ΕΚ) συμπεριλαμβάνεται η πρόβλεψη ειδικού ονομαστικού χρηματοδοτικού εργαλείου για την Ελλάδα ύψους 25 εκατ. δικαιωμάτων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου με στόχο τη χρηματοδότηση έργων που σχετίζονται με την απεξάρτηση του ηλεκτρικού συστήματος της νησιωτικής χώρας από τα ορυκτά καύσιμα.

Η πρόβλεψη αυτή ήταν αποτέλεσμα των εντατικών διαπραγματεύσεων της Ελληνικής πλευράς την περίοδο 2015-2018, και δόθηκε ως αντιστάθμισμα, καθώς, με βάση τις αποφάσεις της Συνόδου Κορυφής του Οκτωβρίου του 2014, η χώρα μας είχε αποκλειστεί από τη μεταβατική δωρεάν κατανομή για τον εκσυγχρονισμό του

ενεργειακού τομέα (διάθεση δωρεάν δικαιωμάτων στην ηλεκτροπαραγωγή) και από το Ταμείο Εκσυγχρονισμού για την περίοδο 2021-2030. Σημειώνεται ότι το βασικό κριτήριο, που οδήγησε στον αποκλεισμό της χώρας μας στην απόφαση του 2014, ήταν ότι το κατά κεφαλήν ΑΕΠ δεν έπρεπε να υπερβαίνει το 60% του ευρωπαϊκού μέσου όρου το 2013. Η Ελλάδα δεν διεκδίκησε την αλλαγή του κριτηρίου αυτού όταν το 2013 το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας ήταν μόλις ίσο προς 62% του ευρωπαϊκού μέσου όρου, και ήδη προβλεπόταν περαιτέρω πτώση για το 2014, καθώς όλες οι επίσημες προβλέψεις επεσήμαιναν αύξηση της απόκλισης.

Σύμφωνα με τη νέα Οδηγία 2018/410 η οποία και ενσωματώθηκε με την ΚΥΑ 105040/2297/2019 (ΦΕΚ 4315/Β'/29.11.2019) η Ελλάδα δικαιούται τα 25 εκατ. δικαιώματα εκπομπών (τα οποία σήμερα αποτιμώνται σε 625 εκατ. ευρώ), για τη συγχρηματοδότηση έως και 60 % της απεξάρτησης του εφοδιασμού ηλεκτρικής ενέργειας των νησιών της επικράτειάς της από ανθρακούχες εκπομπές, εφόσον παρόμοια έργα δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν από τις διεθνείς αγορές αλλά είναι οικονομικά βιώσιμα και παρέχουν κοινωνικοοικονομικά οφέλη, βάσει σχετικής επιβεβαίωσης από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Στα έργα αυτά συμπεριλαμβάνονται προφανώς ηλεκτρικές διασυνδέσεις νησιών, υβριδικά έργα και έργα ΑΠΕ, για τα οποία χρειάζεται ενδεχομένως πρόσθετη χρηματοδότηση.

Επιπλέον, σύμφωνα με τις προβλέψεις της Οδηγίας, τα δικαιώματα αυτά, οφείλει να τα διεκδικήσει η χώρα μέχρι τις 31/12/2020. Σε αντίθετη περίπτωση, και καθώς η πηγή των δικαιωμάτων αυτών είναι τα αδιάθετα δικαιώματα για τους νεοεισερχομένους της 3ης περιόδου του Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών, τα δικαιώματα αυτά πρόκειται να μεταφερθούν στο αποθεματικό για τη σταθερότητα της αγοράς (Market Stability Reserve) και τελικά να ακυρωθούν.

Επειδή οι ηλεκτρικές διασυνδέσεις των νησιών του Αιγαίου και της Κρήτης αποτελούν έργα κεφαλαιώδους σημασίας τα οποία είναι ενταγμένα στο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα ήδη από το 2018,

Επειδή, ειδικά για απομονωμένα νησιά, ενδέχεται οι απαιτούμενες παρεμβάσεις (διασυνδέσεις ή υβριδικά έργα) να μην είναι οικονομικά αποδοτικές με αυστηρά ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια, και επομένως να χρειάζεται πρόσθετη χρηματοδότηση από ευρωπαϊκές και εθνικές πηγές,

Επειδή η απεξάρτηση των νησιών από τα ορυκτά καύσιμα είναι απαιτούμενο τόσο για κλιματικούς όσο και για περιβαλλοντικούς λόγους, και το κλείσιμο των πετρελαϊκών σταθμών πρέπει να πραγματοποιηθεί οπωσδήποτε μέχρι το 2030, ημερομηνία λήξης της εξαίρεσης που πέτυχε η χώρα στη διαπραγμάτευση των ορίων εκπομπών ατμοσφαιρικών ρύπων για τις παλιές πετρελαϊκές μονάδες των νησιών, προκειμένου να τις αποσύρει, χωρίς στο μεταξύ να χρειαστεί να προβεί σε νέες επενδύσεις που δεν θα μπορούν να αποσβεστούν,

Επειδή στο πλαίσιο της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, και με βάση τη νέα ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αναθεώρηση των κλιματικών στόχων έως το 2030 προβλέπεται η εκ νέου αναθεώρηση της Οδηγίας για το Ευρωπαϊκό Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών

Επειδή η χώρα οφείλει να αξιοποιεί όλους τους διαθέσιμους χρηματικούς πόρους που έχει στη διάθεσή της για την υλοποίηση έργων στρατηγικής σημασίας,

Ερωτάται ο κ. Υπουργός:

1. Σε τι ενέργειες έχει προβεί ή σκοπεύει να προβεί προκειμένου να αποδοθεί το ονομαστικό χρηματοδοτικό εργαλείο που πέτυχε η χώρα στο πλαίσιο της νέας περιόδου του EU-ETS;
2. Σκοπεύει να διεκδικήσει πρόσθετα χρηματοδοτικά εργαλεία για την Ελλάδα στο πλαίσιο της νέας αναθεώρησης της Οδηγίας 2003/87/ΕΚ στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και των νέων στόχων της ΕΕ για το 2030;